

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження **Смокової Ганни Ігорівни «Формування та чинники реалізації державної молодіжної політики України у період 2014-2018 рр.»**, подане на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси

Молодь переймаючи досвід старших поколінь покликана стати рушійною силою суспільного прогресу. Революція Гідності та події, що її супроводжували, дали новий поштовх для самоорганізації суспільства й активізували політичну участь молоді на різних рівнях української політичної системи. Державна молодіжна політика, що сформувалася в сучасній Україні, не встигає як нормативно, так й практично реагувати на виклики, що постають перед державою і суспільством в сучасних умовах. Зрозуміло, що ефективна реалізація державної молодіжної політики є підґрунтям довгострокової дієвості всіх інших різновидів політики, оскільки інститути соціалізації є механізмом впровадження державної молодіжної політики на усіх рівнях здійснення політичної влади. Саме від якості соціалізації молоді, її громадянського становлення залежить майбутнє не лише самого молодого покоління, але й суспільства і держави в цілому.

Мета – з'ясувати специфіку формування та виокремити чинники реалізації державної молодіжної політики в Україні у період 2014-2018 рр. Досягнення поставленої мети передбачало розв'язання наступних дослідницьких завдань:

- віднайти міждисциплінарні теоретико-методологічні підстави дослідження державної молодіжної політики;

- обґрунтувати сучасне визначення категорії «молодь» через призму міждисциплінарних теоретико-методологічних підходів;
- визначити змістовне наповнення категорії «молодіжна політика» та «державна молодіжна політика»;
- дослідити європейські моделі формування державної молодіжної політики для можливого застосування досвіду демократичних країн в Україні;
- з'ясувати вплив соціально-політичних, політико-правових та політико-інституційних чинників на формування державної молодіжної політики в Україні;
- визначити інформаційні чинники реалізації державної молодіжної політики в сучасній Україні зокрема, через розкриття інноваційних механізмів її реалізації;
- визначити шляхи вдосконалення державної молодіжної політики на сучасному етапі українського державотворення.

Об'єкт дослідження – політичні процеси в Україні в період 2014-2018 рр.

Предмет дослідження – специфіка формування та чинники реалізації державної молодіжної політики в Україні у період 2014-2018 рр.

Беззаперечним здобутком дисертаційної роботи, що свідчить про високий науковий рівень, є застосування широкого кола підходів і методів політичної науки, соціальної філософії, соціології та історії, а саме: діалектичного та загальнонаукових методів (аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, дедукція та класифікація), компаративного методу, структурного функціоналізму, соціологічного та географічно-демографічного підходів, теорії інформаційного суспільства та неінституціонального підходу. Це уможливило всебічний аналіз процесів формування та чинники реалізації державної молодіжної політики України у період 2014-2018 рр.

До позитивних досягнень авторки також слід віднести широку теоретичну та емпіричну базу дослідження, список використаних джерел налічує 203 найменування.

Практичне значення отриманих результатів визначається тим, що висновки та рекомендації дослідження можуть бути використані громадськими організаціями та органами державної влади при формуванні стратегії їхньої діяльності. Результати дослідження можуть бути використані в навчальних курсах «Політології», «Соціології» та спецкурсів відповідної тематики.

Сформульовані в дисертації положення, рекомендації та висновки знайшли відображення у діяльності громадської організації «Центр аналізу та розвитку громадських комунікацій "Діалог"» (довідка від «14» листопада 2019 року №141119-01), Управління сім'ї, молоді та масових заходів національно-патріотичного виховання Донецької обласної державної адміністрації (довідка від «13» листопада 2019 р. №146/1711), Управління молоді, сім'ї та спорту Покровської міської ради Донецької області (довідка від «15» листопада №191).

У вступі обґрунтовано актуальність теми роботи, сформульовано мету та завдання, окреслено об'єкт і предмет дослідження, його методологічні засади, визначено наукову новизну дисертаційної роботи, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача в розробку наукової теми, висвітлено відомості щодо апробації результатів дисертації, наукових публікацій авторки та структуру роботи.

У першому розділі – «Теоретико-методологічні засади дослідження державної молодіжної політики в сучасній Україні» – узагальнено теоретико-методологічні підходи до аналізу предмета дослідження. Підсумовано здобутки зарубіжних і вітчизняних наукових шкіл щодо становлення державної молодіжної політики як предмету наукового дослідження, чинників формування і реалізації державної молодіжної політики й процесу соціалізації молоді загалом.

У другому розділі – «Умови формування державної молодіжної політики в Україні у період 2014-2018 рр.» – розглянуто умови формування державної молодіжної політики, серед яких виділяються окремо соціально-політичні, політико-правові та інституційні основи реалізації державної молодіжної політики в Україні у зазначений період.

У третьому розділі – «Чинники реалізації державної молодіжної політики в сучасній Україні» – досліджено чинники реалізації державної молодіжної політики України в умовах перехідного стану політичної системи, проаналізовано соціально-політичні умови та тенденції розвитку сучасної української молоді. У контексті вивчення чинників державної молодіжної політики досліджено такі індикатори як: комунікативна діяльність, суспільно-політичні й економічні зміни, інформаційні канали, віртуальний простір. Заслуговує на позитивну оцінку проведений авторкою аналіз інноваційних механізмів реалізації державної молодіжної політики в Україні та дослідження особливостей кіберсоціалізації в умовах перехідного стану політичної системи.

Дисертаційна робота є результатом полідисциплінарного комплексного дослідження формування та чинників реалізації державної молодіжної політики України у період 2014-2018 рр. Положення висновків повною мірою відображають положення новизни та відповідають поставленій меті.

Зазначимо, що дисертаційна робота є завершеною самостійною працею. Але разом з тим, дисертантці слід висловити наступні побажання:

- у дослідженні необхідно пояснити, які засоби та інструменти впливу використовує молодь у процесах формування державної молодіжної політики, чи в умовах України такі інструменти відсутні;

- аналізуючи зарубіжний досвід Естонії як еталону пострадянського простору у формуванні державної молодіжної політики, авторці слід зазначити яким чином, та за рахунок чого, на її думку, цю практику можна реалізувати в умовах України;

– потребує уточнення авторське бачення чинників формування державної молодіжної політики, а саме напрямків подальшого вдосконалення політико-правової регламентації державної молодіжної політики. Яким, на думку дисертантки, має бути цей вектор?

Проте зазначені недоліки не знижують цінності та наукової новизни дисертаційного дослідження. У цілому є всі підстави стверджувати, що її провідні положення глибоко обґрунтовані, відзначаються достовірністю й новизною. Вважаємо, що елементи наукової новизни сформульовані логічно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

Висновки здобувача мають теоретичне й практичне значення.

Аналітичні матеріали й висновки дослідження представляють практичний інтерес для розробки державних й наукових програм, спрямованих на вирішення проблем, пов'язаних з обґрунтуванням стратегій ефективної державної молодіжної політики, здатні сприяти самореалізації молоді, її становленню як динамічної соціальної групи, яка не тільки формує, а ще й реалізує свій потенціал.

Дисертація пройшла апробацію у публікаціях та на конференціях різного рівня. Основні результати дисертаційного дослідження з достатньою повнотою викладені у 13 публікаціях, 5 з яких опубліковано у періодичних фахових виданнях із політичних наук, в тому числі одна публікація за межами України.

Зміст автореферату цілком відповідає змісту дисертації.

Отже, дисертаційне дослідження Смокової Ганни Ігорівни «Формування та чинники реалізації державної молодіжної політики України у період 2014-2018 рр.» за змістом, формою викладення та досягнутими результатами є оригінальним авторським дослідженням, що відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо кандидатських дисертацій (п. 11 та п. 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника»),

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р.).

Представлена дисертаційна робота є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, а її авторка Ганна Ігорівна Смокова заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 - політичні інститути та процеси.

Офіційний опонент,

доцент кафедри політичних теорій

Національного університету

«Одеська юридична академія»

кандидат політичних наук, доцент

Т. М. Краснопольська

Перший проректор

Національного університету

«Одеська юридична академія»

доктор юридичних наук, професор

М. Р. Аракелян